

AİLEYİ YIKAN HUSUSLAR

Dr. Abdulkadir Turan

İSTANBUL 2009

İçindekiler

Muhterem Okuyucu, ...	3
Aile Kurumunu Yıkan Hususlar 1	4
GİRİŞ	4
Aile Kurumunu Yıkan Hususlar-2	7
Dedikodu	7
Aile Kurumunu Yıkan Hususlar – 3.....	11
BENCİLLİK.....	11
Aile Kurumunu Yıkan Hususlar – 4.....	14
YALANCILIK	14
Aile Kurumunu Yıkan Hususlar – 5.....	17
Çocukların Sorumluluğunu Birbirine Yıkmak.....	17
Aile Kurumunu Yıkan Hususlar-6	20
Boşanmak	20
EK 1	23
Çocuklarımıza Peygamberimizi Nasıl Anlatacağız?.....	23

Muhterem Okuyucu,

Aile hayatı hakkında hem bizim hem Batı'nın yaklaşımı üzerine uzun araştırmalar yaptım. Sosyolojide ihtisas yaparken aile kurumu üzerinde özellikle durdum. Uzun yıllara yayılan eğitimcilik hayatım boyunca aileleri yakından tanıma imkânı buldum.

Aileyi ne ayakta tutuyor? Ne yıkıyor? Bunun kaynaklarımızın ışığında gözlemlerimle de anlamaya çalıştım.

Bu konuda vardığım sonuçları, özlü bir şekilde ve mümkün oldukça açık bir dille sizlere aktardım.

Her okumanızın bu satırların yazarı ve anne babası için bir dua yerine geçmesi temennisiyle Rabbim, ailelerimize huzur versin, evlatlarımızı bizden salih kılsın inşaallah...

Dr. Abdulkadir Turan

Aile Kurumunu Yıkan Hususlar 1

GİRİŞ

Daha önceki yazı dizimizde aile kurumunu koruyan hususlardan söz etmiştik. Rabbim izin verirse, bu dizide aileye zarar veren hususları işleyeceğiz. İnşallah, kendimizi bu hususlardan hakkıyla muhafaza eder ve örnek bir aile teşkil ederiz.

Aile, öncelikle hayat içinde bir alandır ve hayatın bütün alanlarında koruyucu olan, ilahi emirleri yerine getirmektir; yıkıcı olan ise Rabbim muhafaza eylesin, ilahi emirlere isyan etmek, günaha bulaşmaktır.

İlahi emirler, bir bütün hâlinde Müslüman için bir kaledir. Günahlar ise, bir yangın. İlahi emirleri hakkıyla yerine getirmek aileyi saadet bahçesi kılar; ilahi emirlere isyan ise büyük ve küçüklüğüne göre birer kıvılcım... O kıvılcımların yaktığı yer söndürülmezse, onlara göz yumulursa onlar küçük bile olsa yol alır ve aile bahçesini bir yangın yerine çevirir.

İlahi emirlere isyanın pek çok kısmı vardır. Bu sayımızda bu kısımlardan aile mahremiyetini ihlal üzerinde duracağız.

Aile Mahrem Bir Alandır

“Kadınlar sizin için örtü, siz de onlar için örtüsünüz.” (Bakara /187)

"Şüphesiz ki kıyamet günü, Allah'ın en çok ehemmiyet vereceği emanet, karı-koca arasındaki emanettir. Karı ile koca birbiriyle içli dışlı olduktan sonra, hanımının sırlarını erkeğin etrafa yayması o gün en büyük ihanettir." (Müslim; Nikâh 123–124)

"Bir kul bu dünyada başka bir kulun ayıbını örterse, kıyamet gününde Allah da onun ayıbını örter."(Müslim, Birr, 1/72)

Aile, hem mekân hem sır bağlamında dışarıya kapalı bir alandır. Ailenin bulunduğu mekân, ister bir çadır olsun ister bir mağara, "aile yaşam alanı"dır. Aile yaşam alanına kimlerin hangi şartla girebileceği, ayet ve hadislerde ayrıntılı olarak açıklanmış. Rabbimiz, İslam dönemi aile hayatını, dışarıya açık olan cahili dönem aile hayatından kesin olarak ayırmıştır.

"Ey mü'minler! Ellerinizi altında bulunan (köle ve cariyeleriniz) ve içinden henüz ergenlik çağına girmemiş olanlar, sabah namazından önce, öğleyin (sıcak memleketler de öğlen uykusu için) soyunduğunuz vakit ve yatsı namazından sonra (yanınıza gireceklerinde) sizden üç defa izin istesinler. Bunlar, mahrem halde bulunacağımız üç vakittir. Bu vakitlerin dışında ne sizin için ne de onlar için bir mahzur yoktur. Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. İşte Allah (c.c.) ayetleri size böyle açıklar. Allah, (her şeyi) bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir."(Nur 58)

"Çocuklar ergenlik çağına girdiklerinde, kendilerinden öncekiler izin istedikleri gibi onlar da izin istesinler. İşte Allah, size ayetlerini böyle açıklar. Allah (c.c.) alimdir, hakimdir." (Nur 59)

"Bir kimse Peygamber Efendimize gelerek:

– Ya Resûlallâh, içeriye girmek için annemden de izin alacak mıyım? diye sorunca Efendimiz:

“– Evet” buyurdu.

Adam:

– Ancak ben onunla beraber ikamet etmekteyim, dedi.

Resûlullâh (s.a):

“– Yine de izin almalısın ” buyurdu.” (Muvatta, İsti'zân 1)

Mekân mahremiyeti, bu ve benzeri ayet-i kerimeler ve hadis-i şerifler ışığında fıkıh kitaplarının “Adap” başlığı altında uzun uzun açıklanmıştır.

Şuur ehli Müslümanların genelde mekân bağlamında aile mahremiyetini koruma konusunda bir sorunları yoktur. Şuur ehli bir Müslüman, başkalarının mahrem mekânına girmez ve başkalarını kendi mahrem mekânına sokmaz. Asıl sorun, “sohbet mahremiyeti”dir. Mekâna göre sohbetin sınırları belirsizdir. Pek çoğumuz, o mahrem alanı aşarız veya farkında olmadan başkalarını kendi mahrem alanımıza taşırız.

Günümüzde, büyük ailenin bıraktığı boşluğu, arkadaşlık ve dostluk ilişkileri doldurmuştur. Özellikle şehir ortamında arkadaşlık ve dostluk ilişkileri, büyük bir insanî ihtiyaçtır. İnsanların birbirleriyle samimiyet kurmaları, beraberinde pek çok güzellik de getirir ve neredeyse büyük ailenin açığını kapatır. İnsan hasta olur, arkadaşı onun yardımına yetişir; insan kavgalı olur, arkadaşları onu barıştırır. Ancak ne olursa olsun, büyük aile hukuku, arkadaşlık ve dostluk hukuku olarak uygulanamaz.

İnsanların, kendilerini anlatma ihtiyaçları vardır. Anlatılacak kişi, insanın bir akrabası olur, derdine çare olacak bir ilim ve mesuliyet erbabı olur, bir doktor olur ama ailevi konuların konuşulacağı yer ulu orta arkadaşlık sohbetleri olamaz.

Nasıl ki insanın arkadaş veya dost olması, onların mallarını paylaşmalarına dair bir hukuk oluşturmuyorsa, aile hayatlarını da bir aileymiş gibi birbirlerine açamazlar. Babaannelerine, halalarına, teyzelerine söylemek durumunda kaldıkları sırları herhangi bir arkadaşlarına anlatamazlar. Bu noktadaki hassasiyeti de hep kadın erkek meyli şeklinde de almamak gerekir. Ailenin sohbet ortamının dışarıya açılmasının, bunun ötesinde çok büyük sakıncaları vardır ve günümüzde ailelerin dağılmasının ana etkenleri arasındadır.

Ailenin sohbet ortamı, ailevi ilişkiler yönünden ailevi ilişkilerin mekânı gibi mahremdir; daha düğün öncesinde kıyılan nikâhtan(günümüzde nişan döneminde kıyılan nikâh) itibaren bu alanın dışarıya karşı süzgeçlenmesi gerekir.

Ailevi sohbetlerin bir kapısı olmalı; ne eşlerin durumu dışarıya taşınmalı ne de başkalarının durumu o ortama getirilmelidir. Aile, çok özel bir alandır ve saadet için yoğunlaşmayı gerektirir. O alana dışarıdan getirilen her mevzu, o yoğunlaşmaya zarar verir; dikkatleri dağıtır, yanlış karşılaştırmalara yol açar, kıskançlığa, özentiyeye neden olur ve nihayetinde “ailevi sorun” teşkil eder.

İslam, ailenin sohbet ortamını gıybet, sır ifşa etme, dedikodu, şayia, gereksiz konuşma gibi hususlarla ilgili getirdiği hükümlerle koruma altına almıştır. Ailenin sohbet ortamında bu hükümlerden birini bile ihlal, aile saadet bahçesine tutuşturulan bir kıvılcımdır; tedbir alınmazsa bir yangının başlangıcıdır.

Sohbet mahremiyetinin ihlali birkaç aşamalı olur:

I. Aşama:

Eşlerden biri, arkadaşlık ortamlarında, sohbet dalgınlığı içinde ailevi ortamını anlatır. Eşinin olumlu veya olumsuz davranışlarından söz eder:

“Dün kavga ettik.”...

“Bugüne kadar birbirimize hiç kötü bir söz söylemedik.”...

“Bir gün olsun, bensiz dışarı çıkmamıştır.”...

“İzin isteme alışkanlığımı bir türlü edinemedi.”...

“Kocam çok sinirli!”, “Kocam cimri!”, “Kocam, hep boş konuşur.”...

“Kocam, halim selimdir!”, “Kocam, ne kadar harcasam karışmaz”, “Kocamın ağzından bir boş söz çıkmaz!” ...

Böylece ailevi hayat dışarı taşınmış olur. Bunun övgü olması da olayın sakıncalarını azaltmıyor. Çünkü övgü, hem dışarıda sıkıntılar doğurabiliyor hem de eşler genellikle övgüyü takip ediyor. Eğer, onlardan biri, bir gün övdüğünden farklı davranırsa kendisinin yalancı konumuna düşürüldüğünü düşünüyor ve buna daha büyük bir tepki duyuyor.

II. Aşama:

O sohbet ortamında bulunanlar, duyduklarını evlerinde, ya (1.) Olduğu gibi, ya (2.) Abartarak, ya da (3.) Yanlış anlaşılma yolu açacak kadar eksik anlatırlar.

Böylece,

1. Dışarıdaki hayat, ailevi sohbet ortamına gelir. 2. Eşlerden biri veya ikisi, kıyaslamalara gider. Çok az veri üzerine kurulu bu kıyaslamaların yanlış neticeler doğurması, her zaman muhtemeldir:

“Onlar her gün kavga ediyormuş; biz, bir gün olsun kavga ettik mi? Bunun kıymetini bil.”

“Bak, ne iyi kadınmış, bir de kendine bak!”

“Onu örnek al! Yoksa sana kötü davranırım!”

“Tıpkı sen, o nasıl soruna yol açıyorsa sen de öyle soruna yol açıyorsun! Ama ben sana tahammül ediyorum.”

Derken söz sözü açar. Böylece ailevi sohbet ortamının mahremiyeti ortadan kalkar. Başkalarının hayatı, gelip bizim hayatımızın ortasına girer. Hâlbuki aile, özel bir ortamdır. O ortam, ortak kabul etmez.

III. Aşama:

Eşlerden biri veya ikisi, aile mahremiyetini ortadan kaldıran bu fitne başlangıcını dışarıda anlatır. Böylece hem ilk anlatıcının hem de onun üzerinde kendi ortamlarında konuşanların ailevi ilişkileri üçüncü bir kişiye aktarılır.

Artık dedikodunun kapısı açılmıştır. Eşler, dışarıda kendilerinden olumsuz yönde söz edildiğine dair bir duyum alır ve bu, aile saadet bahçesinde yangının kendisi olur.

Velhasıl, men olduğumuz işlerde iyilik yoktur. Onlardan bütün kuvvetimizle sakınmak durumundayız.

Devam edecek...

Birkaç kavram:

Eş: (Eşitler değil)Karı kocadan her biri.

Ailevi Sorun: Karı koca arasında yaşanan sorun.

Aile yaşam alanı: Karı kocaya özel yakınlık ve o yakınlığın zaman dilimi.

Aile Kurumunu Yıkan Hususlar-2

Dedikodu

Söz, insana verilmiş büyük nimetlerdendir. İnsanın diğer varlıklar karşısında bir ayrıcalığıdır. Öyle ki kimi felsefe ehli, “İnsan, konuşan hayvandır” diyerek insanın biyolojik olarak hayvandan üstünlüğünün sözden ibaret olduğu iddiasını ileri sürmüşlerdir.

Nimet beraberinde bir sorumluluk getirir ve imtihan vesilesi olur. İnsana verilmiş her imkân, her ayrıcalık gibi “söz söyleme yeteneği” de ona bir sorumluluk yükler ve dünyadaki imtihanına farklı bir alan açar.

İnsan, nasıl ki malını israf edemezse hatta suyu bile israf etme hakkına sahip değilse, sözü de israf etme hakkına sahip değildir. Madem konuşabiliyoruz; dilediğimiz gibi ve dilediğimiz kadar konuşuruz, diyemeyiz. Başboş bırakılmış bir varlık değiliz; biz de kendimizi başboş bırakamayız. Söz söyleme hürriyetimiz, söylediğimizin doğru, yerinde ve yararlı olmasıyla sınırlıdır. Bu sınırı aşmak, bizi başkasının hakkına tecavüzle karşı karşıya getirir.

Dil, beyinle sıkı bir iletişim içindedir. Sözümlüğün, aklın gümrüğünden geçmesi gerekir. Eskiler, bin düşün, bir söyle, demişler. Söylediğimiz sözün doğruluğu, yerindeligi ve yararı konusunda bir kontrol mekanizmasına sahip olmalıyız. Çünkü söylediklerimiz kaybolmuyor. Melekler tarafından kaydediliyor. Hesap gününde dilimizin söylediklerinden sorumlu tutulacağız. Bunu bize hatırlatan ayetler ve pek çok hadis vardır:

“Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme; çünkü kulak, göz ve kalb, bunların hepsi yaptığından sorumludur.(İsra 36)”

“Kişi hiçbir söz söylemez ki yanında onları gözetip kaydeden bir melek bulunmasın.(Kaf 18)”

“Kim Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsa ya hayır söylesin ya da sussun.(Buhari, Muslim)”

“Muhakkak ki bir kul iyice düşünmeden bir söz söyler de o söz sebebiyle doğu ile batı arasından daha uzak bir mesafeye yuvarlanır. (Buhari, Muslim)”

“Adem oğlu sabaha eriştiğinde organların tamamı dile müracaat eder ve şöyle derler:

Hakkımızda Allah’tan kork. Biz seninle birlikteyiz. Eğer sen doğru olursan biz de doğru oluruz, sen yoldan saparsan biz de saparız. (Tirmizi)”

Dedikoduda Gıybet, Yalan ve İftira Vardır

Dedikodu, Türkçe sözlüklerde genellikle “gıybet” kavramının karşılığı olarak geçer. Ne var ki bu, günümüzde eksik bir tanımlamadır.

Rabbimizin “Birbirinizi arkadan çekiştirmeyin. Biriniz ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı?... (Hucurat 12)” buyurarak bizi nehyettiği “gıybet” her ne kadar dedikodunun içine giriyorsa da yeni dünyada “dedikodu” gıybetten çok daha geniş bir konuşma alanı kabul edilmektedir.

Gıybet, birinin arkasında konuşmaktır. Genellikle belli bir süre içerisinde ve bir amaç doğrultusunda işlenen bir günahdır. Gıybet günahını işleyen kişi, genellikle, ne yaptığının farkındadır; onun şuuru(kendini kontrol mekanizması) yerindedir. Amacı, hazırda olmayan kişiyi, hazırda olan kişinin katında yıpratmaktır, gözden düşürmektir.

Günümüzde dedikodu, gıybet üzerine bina edilen ama ondan daha kapsamlı,

-Bir “boş konuşma”,

-Bir can sıkıntısı giderme,

-İnsanları çekiştirerek eğlenme,

-Hazırda olmayanlardan söz ederek hazırda olanlara hoş vakit geçirme etkinliği olarak da kabul edilmektedir.

Bu tür dedikoduda amaç, gıybetten farklı olarak hedef, hazırda olmayan kişinin yıpratılması değil, dedikoduyu yapan ve onu dinleyen kişilerin zaman geçirip keyiflenmesidir.

Dedikoducu, çevresindekilerden ilgi görmek istedikçe ve ilgi gördükçe, denetimden çıkar, adeta bir sarhoşluk hâli yaşayarak bir tür şuur kaybına uğrar ve diline gelen her şeyi söylemeye başlar. Dolayısıyla dedikodunun içinde gıybet, yalan, iftira, alaya alma gibi konuşmanın bütün olumsuz yönleri vardır.

Dedikodu, çağımızın bir hastalık ve eğlencesi olarak kabul edilir. Bir eğlence olarak dedikodu, günümüzde daha çok “zamanı boş ve varlıklı” kişilere özgü bir etkinliktir. Ne var ki bu günah etkinliği, televizyonlardaki magazin programları üzerinden toplumun bütün kesimlerini tehdit etmektedir. Magazin programları toplumu iğfal amacıyla yayınlanır. Biz, bir yandan bu iğfal programlarından şikayet ederken, öte yandan kendi hanemizi bir magazin sahası haline getiremeyiz.

Dedikoducular Ruhen Hasta Kişilerdir

İnsan bilimi üzerinde çalışanlar, dedikodu yapmanın nedenlerini şöyle sıralarlar:

1. Can sıkıntısından kurtulmak için, hazırda olmayanların durumunu malzeme edinmek
2. Çevresindekilerle iletişim kurma ihtiyacını giderecek önemli bir sözü olmayınca başkalarının pek bilinmeyen hayat alanlarına girmek, böylece dikkatleri üzerine çekmek
3. Kendisini çevresindekilerin gözünde “her şeyi duyan, herkesin kendisine haber yetiştirdiği, dolayısıyla önemli bir kişi” konumunda göstermek
4. (Gıybet çerçevesinde) birilerini birilerinden nefret ettirerek kendisine yaklaştırmak, birini kendisine bağlamak veya etrafında bir grup oluşturmak ve o grubun iletişim ihtiyacını karşılayarak alan denetimini(grup liderliğini) ele geçirmek

Dikkat edilirse bu özelliklerin hepsi ilimden yoksun, bencil, ihtirash, ruhen hasta kişilerin özellikleridir.

Dedikodu önü alınmayınca alışkanlığa dönüşür, insanı sarar, kendisine bağımlı hâle getirir. Sigaraya veya alkole alışan için bağımlılık ne ise dedikoduya alışan için de bağımlılık odur. Dedikodu alışkanlığı, tövbe ve manen tedavi gerektirir.

Dedikoducu sıfatını alan kişi, çoğu zamanla iradesinin denetimi dışına çıkar; diline geleni söylemeden veya başkasından dedikodu dinlemeden duramaz. Bunun için bulunduğu her ortamda “Benden duymuş olmayın ama” veya “Söylesem belki gıybet olur”, “Hani kimseyi yıpratma amacım yok gerçi” der, günahını meşrulaştırır ve boğuluncaya kadar ona dalar. Alışkanlık, çevreden ikaz edici bir tepki almayınca, aksine başkalarının ilgisini çekince dedikoducu artık bu kendisinden menkul meşrulaştırma ihtiyacını bile duymaz, doğrudan konuşmaya başlar. Farkında olmadan insanların etlerini yiyen bir gıybet, yalan, iftira makinesine dönüşür.

Dedikodu Yapmak Da Dinlemek De Haram

Birbirimize iyiliği emretmek ve birbirimizi kötülükten alıkoymakla mükellefiz. Dedikodu yapmamız haram olduğu gibi, dedikoduyu keyifle dinlememiz de haramdır. Yanımızda dedikodu yapanı uyarmak, onu bu ruhi hastalıktan uzaklaştırmak durumundayız. Bunu yapamıyorsak en azından meclisinden kalkmalıyız. Psikoloji üzerine çalışanlar, dedikodunun dedikoducu için bir sermaye olduğunu söylerler. Dedikoducu, dedikodu verir, karşılığında ilgi alır. Onu dinlememek, bu sermayenin iş görmediğini ona anlatmak anlamına gelir, bu da dedikoducunun hatasını anlamasına ve kendisine faydalı konuşma alanları bulmasına vesile olur.

Dedikodu, Aile Yıkar

Karı-koca ilişkisi, hayatın en mahrem alanıdır. Karı-koca hayatı, geçen sayımızda anlattığımız üzere, başkalarının üzerinde en az konuşacakları ve en çok itinayla yaklaşacakları bir meseledir.

Ailenin kendine özgü bir manevi sahası vardır. Aile bir kaledir. Aile, fertlerin sır tutma zırhıyla çevrelenmiş bir sığınaktır.

Dedikodu, bu manevi alanı dışarıya saçar; zırhı deler ve kaleyi manen işgale uğratar. Eşlerin kendileriyle ilgili hususları dışarıya aktarmaya, kadının koca veya kocanın kadının arkasında konuşmaya hakkı yoktur. Karı-koca olmak, insana birbirini rencide etme hakkı vermez. Kadın, kocasının ıslah olmasına ya da kocasından hakkını almasına vesile olacak kişiler dışında başkasının yanında kocasından söz edemez. Hele bunu, bir tür eğlence hâline getiremez. Aynı durum koca için de geçerlidir. “Kendisinden söz ettiğim kişi karımdır; kim bana ne karışır” tutumu, İslamî bir tutum değildir.

Ancak bundan daha büyük problem, karı-kocanın dışarıda duydukları her şeyi, süzgeçten geçirmeden “Kendi aramızda” veya “Bizim özel alanımız” diyerek birbirlerine aktarmaları; bunu,

-Birbiriyle konuşma(iletişim kurma) ihtiyacını giderme

-Sıkıntı giderme ve

-Başkalarının kusurları üzerinde eğlenme

aracı haline getirmeleridir.

Haramda iyilik yoktur. Karı-koca arasındaki bu dedikodu meclisi, başlangıçta birbirine tanımaya ve aradaki muhabbetin artmasına vesile oluyor görünse de bu haram etkinlik, sonradan felakete dönüşebiliyor:

Dedikodu,

-Dışarıyı kapıda durması gerekirken içeriye alır; eşlerin dikkatini birbirleri üzerinden başkalarının üzerine taşır.

-Yanlış kıyaslamalara yol açarak eşlerin birbirlerinden beklentilerinin artmasına, bu beklenti karşılanmayınca da aile içi tartışmaların yaşanmasına neden olur.

-Aileyi faydalı konuşmalardan, ilmi sohbetlerden uzaklaştırır.

-Ailenin farkında olmadan çevresindekilerin sırlarını araştırmasına, dolayısıyla dostları arasında bir tedirginliğe yol açmasına neden olur.

-Aileyi dostlarına karşı gizli bir mahcubiyet içine sokar. Bu da dostlarla karşılaşma durumunda birbirinin yüzüne bakamamaya neden olur. Aileyi çevresi içinde yalnızlaştırır.

Rabbim, bizleri haram etkinliklerinden hayır bekleyenlerden eylesin.

Aile Kurumunu Yıkan Hususlar – 3

BENCİLLİK

Aile, paylaşma üzerine kurulmuş bir kurumdur. İnançın paylaşıldığı kurum, sevincin paylaşıldığı kurum, derdin paylaşıldığı kurum, dostluğun paylaşıldığı kurum, malın mülkün paylaşıldığı kurum...

Eşler, aynı inanç üzerinde olurlarsa mesut olurlar. Eşler, sevinçte ortak olurlarsa mesut olurlar. Dertler, ailenin bütün fertlerini birlikte harekete geçirirse aile mesut olur. Dostlukların nimetleri de zorlukları da ailede yankı bulursa aile mesut olur. Varlık, fertleri aşip ailenin varlığına dönüşürse fertler mesut olur.

Oysa bencillik, kişinin kişilere, eşyaya ve olaylara sadece kendi çıkar penceresinden bakması; kendisiyle başkaları arasında duvarlar örüp kendi mahalinden dışarıya her tür iyiliğin taşmasını engellemesidir.

Bencilin veren eli, bencilin güldüren yüzü, bencilin ilim dağıtan dili, bencilin sevindiren sözü, bencilin misafir doyuran konağı yoktur.

Bencililer, tür türdür:

1. Mal Bencili:

İki türdür; biri modern zamanın hastalarından çöp depolayan yaşlılar gibidir. Sadece biriktirir; ona zevk veren, heybesinin dolu olmasıdır. Kesesinin boşalmasını felaket olarak görür. Kendi şahsı için bile harcamaz. O, malın hizmetkândır, kölesidir; ne kendisine hayrı vardır ne de başkasına.

"Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığıl-

mış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara süslü ve çekici kılındı. Bunlar dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah katında olandır." (Âl-i İmran: 14)

"Her nefis, ölümü tadıcıdır ve lâkin amellerinizin karşılığı kıyamet günü ödenir. O vakit kim ateşten uzaklaştırılır ve cennete sokulursa o takdirde o kurtulmuştur. Ve dünya hayatı, aldatıcı metadan başka bir şey değildir." (Al-i İmran: 185)

Bu ayetlerdeki yüce mesajı unutan bu tür kişilik bozukluğu içindeki insanların, bir benliği, enaniyeti ve kişiliği dahi yoktur. O, malın kuludur; mal-mülk için her hizmeti yapar, her yolu meşru bulur; yorulur, el açar, yalvarır, ağlar, kır içinde kalır, sağlığı bozulur ama neticede biriktirmişe çektiğini unuttur. Topladığı mala bir bakış, onun için her şeye bedeldir.

Ona hakaret edebilirsiniz, onu haksız yere çalıştırabilirsiniz yeter ki onun malını azaltmayın ve ondan mal istemeyin.

Bunun hâlleri Mü'min olmanın bütün gerekliliklerine aykırıdır. Şuur ehli Mü'minler bu hastalıktan beridir.

Diğer mal bencili ise nefsine düşkündür; sadece kendi hizmetkândır, malı kendisi için toplar, ondan zevklendikçe mutlu olur, çok harcar ama başkasını asla istifade ettirmez; yer yedirmez, giyer giydirmez.

Bu nefsanî hastalık ne yazık ki çok yaygındır. Bunun ilk aşaması, ilk basamağı kişinin önce kendisini görmesi; doyunca, artınca başkasına vermesidir. Bu hastalık daha bu aşamada iken üzerine varılmaz ve tedavi edilmezse aşama aşama gelişir ve kişinin "sadece kendisini görmesi; doysa ve artsa bile baş-kasına vermemesi" hâline dönüşür ki bu bencilliğin son aşamasıdır.

Mü'min veya mü'mine herkes, kendisini bu noktada test etmek durumundadır: Ben, mal mülk noktasında bencil miyim? Bencilsem ne kadar bencilim, bencilliğin hangi aşamasındayım?

Kuşkusuz ki zekât veren ve Rabbimizin Kur'an-ı Kerim'de emrettiği sadakaları sahiplerine ulaştıran "bencililer" sınıfından değildir.

Ancak geçmişe ait bir toplumsal hastalık var ki o da bir tür aile içi bencilliktir: Kişinin dışarıya karşı "infak" görevini genellikle yerine getirirken aile içinde kendi nefsini kayırması. Bir babanın güzel giyinirken hanımının ve çocuklarının giyimine harcama yapmaması, eli sıkı davranması, dışarıda yeme konusunda savurgan iken eve getirmede aşırı tutumlu olması bu bencilliktendir. Bunun temelinde "sevgisizlik" vardır denir, doğrudur ancak hep o değildir; kişinin kendisini

aşırı sevmesi ve farkında olmadan harcama hakkını sadece kendisine ait bulması da bunun nedenleri arasındadır. (Farkında olmadan diyoruz çünkü ona bunu sorduğunuzda belki "Öyle şey mi olur? Kazanan hep ben olsam bile ben ailemi geçindirmekten mesulüm, onların da kazancım da hakkı vardır" diyecektir.) Bu noktada çoğu zaman bilinçle amel arasında bir uyumsuzluk vardır ve kişinin kendi havasına kapılıp inandığına aykırı bir duruma düşmesi söz konusudur. Allah'ın izniyle nasihat bu durumda olanlara fayda verir, onları düşündürür ve durdurur.

2. Sevinç ve tat bencili:

O, "Farzlardan sonra en kıymetli amel, bir mümini sevindirmektir. (Taberani)" , "Allahu Teâlâ, bir Müslüman'ın sıkıntısını giderip, onu sevindiren, kıyamette en sıkıntılı anlarda sıkıntılardan kurtarır." (Buhari) hadislerinden habersizdir.

Sevincini başkalarıyla paylaşmaktan kaçınır. Güzel bir haber aldığında bunu ailesinden saklar, ailesinin kendisi gibi sevinmesini gerekli görmez.

Konu aile gibi küçük bir alandaki bir kurum olunca meselenin en küçük noktalarına dikkat etmek durumundayız.

Bir babanın çocuklarını sıkıntıya sokma uğruna sadece keyif olsun diye sigara içmesi, parasını gezip tozmak için harcaması bir bencillik türüdür.

Bir annenin evin eşya düzenini sadece kendi dileğine göre kurması, mutfak programını sadece kendi isteğine göre ayarlaması veya yemeğin güzel taraflarını kendisine ayırması da bencillik işaretidir ve çoğu zaman aile içi fitnenin başlangıç noktalarındandır.

Bir çocuğun sofrada kardeşlerinin elini itmesi, onların önündeki güzel lokmayı kapması, evde saklanan şekerleri gizlice alıp tek başına yemesi de bencillik işaretidir.

Yukarıdaki gerek babaya, gerek anneye, gerek çocuğa ait durumlardan herhangi biri bizde varsa bu olumsuz hâli ciddiye almalı, nefsimize hâkim olup kendimizi bu hastalıktan kurtarmanın yolunu bulmalıyız.

Ancak bizden başkasında varsa onu tedavi etmeye çalışmalı; o hâlin devam etmesi durumunda meseleyi abartmamalıyız. Çünkü başkasındaki böyle bir hâli abartmak da bir tür bencilliktir. Neden bana harcamıyor, neden elindekini bana vermiyor, neden beni düşünmüyor. Ben. Bana. Ben. Bana. Kişinin bu kadar "ben"ini öne çıkarması ve bunun için hem kendisinin hem de çocuklarının huzurunu kaçırması da bencilliktir. Bu durumda bencillikten yakınırken bencil olur, bencilliğin zararından korunmak isterken bizzat bu zararın sebepleri arasında yer alırız.

3. İlim bencili:

O, "Heves edilecek iki kimse vardır: Biri, Allahu Teâlâ'nın verdiği ilimle amel edip başkasına da öğreten, ikincisi de, Allahu Teâlâ'nın verdiği serveti hayra sarf edendir. (Buhari)" hadis-i şerifini unutmuştur. Onun durumu mal bencilinin durumu gibidir. İki tür ilim bencili vardır:

Biri, bilginin kölesidir. Bilgi toplamak için her yola başvurur ancak bilgiyi paylaşmaktan zevk almaz; sadece biriktirir, biriktirdikçe kibirlenir, kendisine olan düşkünlüğü artar ve insanları daha çok küçümser. Bilgiler, onda mal bencilinin ambarındaki yiyecekler gibi çürür ve etrafa kötü koku yayar.

Diğeri, bilgiyi hep kendi çıkarı için kullanır; onunla insanları sömürür, onları kendisine köle yapmaya çalışır. Böyleleri için bilgi, insanlığa hizmet için değil, sadece kendi çıkarı için vardır. Bilgi, bunların elinde bir araç ya da sahibinin emriyle her kötülüğü işleyebilecek duygusuz bir paralı asker gibidir.

Her iki tür de ailede sorunlara yol açar. Kocanın bilgisini eşiyile paylaşmaktan çekinmesi, onu ilminden yararlandırmaktan kaçınması gittikçe kocayla kadın arasındaki bağın kopmasına, aralarındaki iletişimin sona ermesine neden olur. Bu farklılaşmanın anlaşılmasıyla aile fitneyle yüz yüze gelir.

4. Yönetim(idare) bencili:

O, ".Onların işleri aralarında şura iledir." (Şura: 38) ayet-i kerimesini unutmuştur.

Bütün idari işleri kendisinde toplar. İşlerinde aile bireylerine danışmaz ve yönetimi aile bireyleri ile paylaşmaz.

Hâlbuki bir kocanın eve bir eşya alacağını önceden duyurması, onunla ilgili evde bir fikir alışverişi ortamı oluşturması hiç de zor değildir ya da bir kadının pazar alışverişi listesini arada bir de olsa kocasına veya çocuklarına "Bir isteğiniz var mı?" diye sorarak hazırlaması herkesin kendisini evin işlerine ve harcamalarına ortak görmesi açısından ne kadar da güzel bir tutumdur. Bunun gibi içeriği havalandırmak isterken "Camı açabilir miyim?" diye sormak, uyumaya gitmek

için "Ben uyuyorum, var mı bir isteğiniz?" diye hazır olanlara seslenmek, dergiyi okuduktan sonra "Dergiyi komşuya veriyorum, okumadığınız bir yer kaldı mı?" diye haber vermek. Bunların her birinde hayatı bencilliğin sınırlarının dışına çıkarma, beni aşip bizi düşünme açısından incelikler vardır.

5. Söz sırası bencili:

O, "İnsanoğlunun her sözü aleyhinedir; ancak iyiliği emretmek, kötülükten alıkoymak yahut Allahu Teâlâ'yı zikretmek müstesnadır." (Tirmizî) hadis-i şerifini duymamıştır. Onun, Yunus Emre'nin "Sözünü bilen kişinin, yüzünü ağ ede bir söz/ Sözü pişirip diyenin, işini sağ ede bir söz" dizelerindeki hakikatten de haberi yoktur.

Bunun için bulunduğu ortamda eşinin veya çocuklarının konuşmasına asla müsaade etmez. Sadece kendisi konuşur. Hâlbuki sadece kendisinin değil, bütün aile efradının kendisini anlatmaya ve dolayısıyla kendisini dinleyecek birine ihtiyacı vardır. Onlar da kendisine bir şey söyleyecek ya da içlerindeki sıkıntıyı duyurmak isteyecektir.

Bencilliğin daha nice türü vardır: Sofrayı kaldırmakta üşenmedeki bencillik; bir anne gece boyunca çocuğunu uyutmak için uğraşırken deliksiz bir uykuya yatıp bir kez olsun ona yardımcı olmamadaki bencillik, eve yorgun argın gelen kocayı güler yüzle karşılamamadaki bencillik.

Ama bencilliklerin en ağırını en zararlısı hatayı asla beninde görmemedeki bencilliktir. Hiçbirimiz kusursuz değiliz. Eğer hiçbir konuda bencil değiliz, diyorsak belki nasihat etmede, bencillerimizin bencilliğini tedavi etmede benciliz.

Aile bir paylaşım yurdudur, ama aynı zamanda bir özveri, hoşgörü ve affetme yurdudur. Fedakârlıkta bencil olmak, hatayı görmemekte bencil olmak, affetmede bencil olmak paylaşmada bencil olmaktan farklı değildir. Bunun için çoğu zaman aileye zarar verenler, bildik benciller değil, bencillerin bencilliğini abartan gizli bencillerdir.

Paylaşmayı bilirsek, paylaşmayı bilmeyeni bir yandan lisan-ı hâl ile tedavi ederken öte yandan onun hatalarını abartmaktan kaçınıp yükünün bir kısmını biz çekersek ailenin direği sağlam olur, ailede huzur ve saadet olur.

Dünya ve ahirette saadet olmak dileğiyle Allah'a emanet olunuz.

Aile Kurumunu Yıkan Hususlar – 4

YALANCILIK

Aile, sevgi ve sadakat üzerine inşa olmuş bir kurumdur. Sadakatin zıddı en geniş ve en derin anlamıyla "yalan"dır. Yalanın olduğu yerde sadakat; sadakatin olmadığı ailede saadet ve huzur yoktur.

"Ümmü Gülsüm dedi ki, Peygamber Aleyhisselâm'ın halkın söyleyip durduğu yalanlardan sadece üçüne izin verdiği işittim. Bunlar da,

Savaşta (düşmanı aldatmak için),

İki kişinin arasını bulmak maksadıyla,

Kocanın karısına, karının da kocasına (aile düzenini korumak düşüncesiyle) söylediği yalandır."

Bu Hadis-i Şerif'te yalanla ilgili ruhsat vardır. Ruhsattan yararlanmak bir haktır. Ne var ki ruhsat, asıl gibi görülüp kendi kapsamı dışına çıkarıldığında felakete dönüşür. Kişinin hasta iken oruç yemesi bir ruhsattır ama kişi, hastalık zarureti olmadan da kendisini ruhsatlı gibi görüp hep oruç yerse yaptığına karşı azap vardır.

Karı-kocanın arasının bulunması için sadece zaruri olduğu miktarda yalan söylemek hoş karşılanabilir ama bir karı-kocanın birbirlerine karşı hep yalan söylemesi kabul edilebilir değildir. Günahların yolu, çoğu zaman ruhsat ve helalleri suiistimallerden geçer. Aile de en çok bu suiistimallerden zarar görür.

Özü itibariyle yalan iki türdür:

1. Olmayı olmuş gibi aktarmak
2. Olanı olmamış gibi aktarmak

Kişi, yapmadığı bir işi yaptım diyorsa, olmayan bir durumu olmuş gibi aktarıyorsa uydurmacıdır, iftiracıdır. Düşünün ki bir kadın, öyle bir durum söz konusu değilken kocasına "Bugün başım ağrıyor" diyor; olmayan bir şeyi olmuş gibi söylüyor, uyduruyor, mevcut olmayanı sözle mevcut noktasına çıkarıyor. Olay basit ve zararsız ama Allah'a karşı dürüstlük noktasında insanın tüylerini diken diken eden bir hâlin işaretlerini veriyor.

Kişi, olanı olmamış gibi anlatıyorsa bu durumda inkârcıdır. Sigara içen bir kocanın sigara içmediğini söylemesi gibi... İnkâr, varlığı yok saymaktır ve bunun önü kesilmediğinde varacağı yer korkunç bir akıbetdir; Allah muhafaza kişiyi inandığını inkâra kadar götürebilir.

Yalancılık Bir Alışkanlıktır

Efendimiz aleyhisselatu vesselam buyuruyor:

"Kul yalan söyleyip, yalan söyleme niyetini taşımaya devam edince, bir an gelir ki; kalbinde önce siyah bir nokta belirir. Sonra bu nokta büyür ve kalbin tamamı simsiyah olur Sonunda o, Allah (cc) katında 'yalancılar' arasına kaydedilir"(Muvatta, Kelam, 18)

Muhatapları açısından yalan iki türlüdür:

1. Maddi haksızlığa yol açan yalan
2. Maddi haksızlığa yol açmayan yalan

Maddi haksızlığa yol açmayan yalanda kişinin müfettişi sadece Hz. Allah (cc) ve O'nun melekleridir. Sözün doğruluğu veya yanlışlığı, karşıdaki kişiye zarar vermez; bu yüzden karşıdaki kişi yalan söyleyene "Yalan söylüyorsun!" deme ihtiyacı duymaz. Bu sözü sarf etse bile karşıdaki kişinin yakasına yapışmaz. Çünkü yalan, ondaki bir hakkı almaz veya ona bir sorumluluk yüklemes. Örneğin, bir akraba ziyaretine giden bir kadının orada yediği yemeklerin sayısını abartması gibi ya da bir geziye giden kişinin o gezide görmediği kimi güzellik ya da çirkinlikleri anlatması gibi. Bu yalanlar, çoğu zaman bir hikâye gibidir. Karşı taraf fark etse de aldırış etmez.

Bir haksızlığa yol açan yalanda ise sözün müfettişi, aynı zamanda kişilerdir. Yalan, kişileri doğrudan ilgilendirmekte; onlardan bir hakkı almakta, onlara sorumluluk ya da suç yüklemektedir veya onları ilgili olmadıkları başka bir durumun içine sokmaktadır.

Bu tür yalan, çoğu zaman iftira boyutuna ulaşır. Bunun için yalanın ilgili olduğu kişi, kendinde güç bulsa müdahale eder.

Kişiler, genellikle ikinci tür yalan konusunda çekingendirler; kişileri yalana alıştıran birinci tür yalancıdır. Yalancıya verilen en büyük destek, en büyük ödül, en sakıncalı teşvik ona inanmış gibi davranmaktır. Kişi, birinci tür yalanlarının zevkle dinlendiğini ya da tepki toplamadığını duydukça yalanlarını artırır, kalbi kararır ve ikinci tür yalana geçerek Hadis-i Şerifte belirtilen "Yalancılar" arasında yer alır.

Aile içinde birinci tür yalandan da sakınmak gerekir; takvanın gereği budur. Düşünün ki bir kadın veya erkek olarak sözünüzün doğruluğunun ya da yalan oluşunun tek şahidi Allah'tır ve O'nun melekleridir ve siz O İlahî gözetimi yok sayarak, madem insanlar bana karşı çıkmıyor, ben de dilediğimi söyleyeyim, diyorsunuz. Mesele takva cihetinde düşünüldüğünde bu çok ağır bir durumdur. Hakiki doğruluk, birinci tür yalanı da söylememektir. İkinci tür yalanı, Allah'tan korkmasa da insanlardan korkanlar söylemez. Hâlbuki birinci tür yalanı sadece Allah'tan korkanlar söylemez. Bu şuurla olarak konuşmak takvadır.

Birinci tür yalana bulaşmanın tek yolu çok konuşmaktır. İstisnası olmakla birlikte meşhur ifadeyle "Çok mal haramsız; çok söz yalansız olmaz."

Başka bir sözde de "Yalancı kim? Her işittiğini söyleyen." denmiştir.

İslamî şuura sahip ailelerde, tedbirsiz konuşmak tan dolayı, genellikle sadece birinci tür yalancılık söz konusudur ve ne yazık ki bu tür yalancılık da

1. Karı-kocanın birbirine saygısının azalmasına,
2. Karı-kocanın birbirlerini yalancılıkla itham edip birbirlerine hakaret etmelerine,
3. Karı-kocanın birbirlerinin hukuku konusundaki sözlerde de birbirlerinden kuşulanarak delil istemelerine dolayısıyla "Bana güvenmiyor musun?" sözüyle başlayan kavgalara sürüklenmelerine yol açar.

Yalanın Nedenleri Farklıdır

Yapılan araştırmalara göre, kişiler genellikle şu nedenlerle yalan söylerler:

1. Bir kişiyi yanıltmak; ona ait olanı ondan almak veya ona ait olanı ona vermemek
2. Karşıdaki kişinin gözüne girmek ya da onun dikkatini, ilgisini çekmek
3. Karşıdaki kişiyi eğlendirmek ya da onunla alay etmek
4. İki kişinin arasını düzeltmek
5. Düşman tehlikesinden korunmak

Bunlardan birincisi, hukuk açısından en ağır yalandır; dördüncü ve beşincisine ruhsat verilmiştir. İkincisi ve üçüncüsü ise kişilik bozukluğu açısından olabildiğince tehlikelidir. Özellikle ikincisi bir alış-kanlık halini aldığıında manevi bir tedavi görmenin gerekçesi olmalıdır.

Karşıdaki kişinin gözüne girmek için yalan söyleyen kişi, karşıdakini kandırdıkça gerçeklerden uzaklaşır; nihayetinde karşıdakine yalan sunmayı onun için yeterli görür. Bir kocanın kendisiyle ilgili övgülerde aşırı gittiğini düşünün. Eğer bu övgüler, hanımı tarafından ödüllendiriliyorsa o koca, tövbe etmezse zamanla ailesi için bir iş yapmaktansa şatafatlı sözler söylemekle yetinebilir ki bu da tahammül sınırlarını aştığında ailede fitne sebebidir. Bu tür kişilikte olanlara "Megolaman" denir. Modern ruh bilimi (Psikiyatri), bu durumu tedavi edilmesi gereken bir hastalık olarak görür.

Kişileri eğlendirmek için yalan söyleyenler de Megolamanlar kadar olmasa da zamanla saygınlığını yitirir oysa kadının aradığı saygın bir kocadır; kocanın da aradığı kendisine saygı duyacağı bir kadındır. Bu saygınlığın zarar görmesi, ailenin zarar görmesine yol açar.

Yalancılığın yaygın olduğu toplumlarda manevi gelişme bir yana maddi gelişme de olmaz. Maddiyata çok düşkün çağdaş Batılı toplumlar, bu yüzden, pek çok suçu affetseler de yalan söylemeyi affetmezler. Örneğin, bir devlet başkanının fahiş bir fiile buluşmasını hoş görürler, o fahiş fiili onu azletmek için bir neden görmezler ama o devlet başkanının bu fiilini kamuoyu önünde inkâr etmesini devlet başkanlığından azil nedeni sayarlar.

"Ashap: 'Ey Allah(cc)'ın Resulü! Mümin korkak olur mu?' diye sordu. 'Evet, olabilir' buyurdu. 'Peki, cimri olur mu?' dediler, yine 'Evet olabilir' buyurdu. Sonra, 'Peki yalancı olur mu?' diye sordular Bu sefer: 'Hayır olamaz!' buyurdu."(Muvatta, Kelam, 19)

Bu Hadis-i Şerif'ten çıkarılacak çok ders vardır. Malını kaybeden tüccar, sadece malını kaybetmiştir; güvenini kaybeden tüccar ise her şeyini kaybetmiştir.

Yalan sadece sözle olmaz; yalandan gülümsemek, yalandan hastalanmak, yalandan inlemek, yalandan ağlamak da yalandır ve çoğu zaman bu tür yalanlar, sözlü yalandan daha yıpratıcıdır.

Aile içi güveni korumak için, yalanın her türünden sakınmak, ruhsatı aslın yerine geçirmemek ve helalde aşırı gitmemek gerekir.

Rabbim, bizleri O'nun hudutlarını hakkıyla koruyanlardan eylesin.

Aile Kurumunu Yıkan Hususlar – 5

Çocukların Sorumluluğunu Birbirine Yıkma

Ailene namazı emret ve sen de ona sabırla devam et!" (Taha: 132)

"Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun." (Tahrir: 6)

"Çocuklarımız, bizden bir parçadırlar" sözü bile belki ebeveynle çocuk arasındaki ilişkiyi açıklamaz. Zira insan, kendisi açlığa dayanır ama çocuğunun aç kalmasına tahammül edemez. İnsan, eziyete katlanır ama çocuğunun eziyet görmesine katlanamaz.

Hz. İbrahim (as)'in Hz. İsmail (as) ile imtihanında büyük dersler vardır. Hz. İbrahim (as), üst anlamda, yani baba hususunda imtihanı kazanmış, ona rağmen mü'mince duruşunu sürdürmüştü; bedenî yönden imtihanı kazanmış, ateşe atılmaya razı olmuş, selametle ateşten çıkınca mü'mince duruşunu sürdürmüştü, en son evlatla imtihan olmuş; ondan evladını kurban etmesi istenmiş.

Baba-oğul pek çok kişi birlikte idama mahkûm edildiğinde babaların son isteği, genellikle "Önce beni idam edin ki evladımın acısını görmeyeyim!" olmuş. Düşman, çoğu zaman, o babaya bin kat daha eziyet etmek için bu isteği karşılamamış ve bu durum tarihe "En büyük zulümlerden..." diye geçmiştir.

Hayal, fotoğraf bile değildir. Hiçbir hayal, gerçeğin yerini tutamaz. Hayalle gerçek arasındaki farkı anlamak için parmağımızı ateşe soktuğumuzu hayal edelim; sadece biraz sarsılırız. Ya parmağımızı gerçekten ateş yığınınına daldırsak...

Bu hakikati hatırladıktan sonra şimdi, çocuğumuzun ateşe girdiğini hayal edelim; bunun hayali bile zordur. Hakikati anlamak için kendimizi zorlayalım ve çocuklarımızı isimlendirerek kendi kendimize "Ayşe, ateşe atılıyor. Ahmet, ateşe atılıyor" diyelim. Bir yandan hayal edelim, bir yandan söyleyelim. Kaçımız, bunu yapabilir. Bir de bunun gerçeğini düşünelim...

Yüce Rabbimizin affi sonsuzdur, Peygamberlerin şefaati haktır. Ama hakikat şudur ki ilahî emirlere itaat hususunda bir neden-sonuç ilgisi vardır. İsyan üzerine ölen, cehennem ateşine girer. Çocuğumuz, isyan üzerinde büyürse, isyan üzerinde ömür tamamlarsa cehennem ateşinde yanar.

"Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun." (Tahrir: 6)

Ayetin tefsiri konusunda neredeyse ittifak vardır:

"Hz. Ali (r.a.) demiştir ki: "Kişinin, aile efradını cehennem ateşinden koruması onları eğitmesi ve yetiştirmesiyle olur."

Abdullah b. Abbas ise "Kişi Allaha itaat ederek, ona karşı gelmekten kaçınarak ve aile efradına Allah'ı anmalarını emrederek kendisini ve ailesini cehennem azabından korumuş olur" demiştir.

Mücahid, bu âyetin manasının: "Siz Allahtan korkun, aile efradınıza da Allahtan korkmalarını emredin. Böylece cehennem azabından korunmuş olursunuz" demek olduğunu söylemiştir.

Katade diyor ki: "Kişinin, aile efradını cehennem azabından koruması, onlara, Alah'a itaat etmelerini emretmesi ve karşı gelmelerini yasaklamasıyla olur. Kişi, aile efradını Allah'ın emirlerine göre sevk ve idare eder ve onların, Allahın emirlerini yerine getirmelerine yardımcı olur. Onlarda, Allah'a karşı gelen bir durum görürse onları azarlar ve durumlarını düzeltir. Böylece de onları azaptan kurtarmış olur." (Taberi Tefsiri, Hisar Yayınevi: 8/357-358.)

Küfrün bozuk akide, inancsızlık ve ahlaksızlık havasının sokaklarda hücum vaziyetinde olduğu, evlerimizin kapısını zorladığı, içeri girip çocuklarımızın beynine, kalbine bir virüs gibi girdiği bir çağda yaşıyoruz. Mü'min olarak bunun

şuurundayız. Önümüzde ise iki yol vardır: Ya çocuklarımızı korumayı birbirimize bırakacağız ya da omuz omuza verip onları ateşten koruyacağız. (Üçüncü ihtimali, yani tümünden ihmali şuurlu mü'min için söz konusu bile etmiyoruz; o hâl mü'minden uzaktır.)

İslam'da çocukların geçimi babaya aittir. Hayat şartlarımız doğrultusunda şekil bulan örfte ise, ebeveyn arasında iç- dış alanlarda bir paylaşma söz konusudur: Baba, dışarıda çalışır; aileye geçimlik sağlar; anne de çocuğun temizlik, yemek işlerine bakar, ayrıca onu baba evde yokken gözetler, iç ve dış tehlikelerden korur.

Bu toplumsal bir sözleşme gibidir. Toplumsal sözleşmeler, Allah'ın hükümleriyle açıkça çelişmedikçe ve bireyler arasında onlara uymamaya dair bir sözleşme yapılmadıkça bireyleri bağlar.

Bu sözleşmeye çoğumuzun itirazı yoktur. Tartışmanın başladığı yer, çocuğun bütün terbiyesi veya genel eğitimidir.

Bundan kim sorumlu? Aslında yine bir toplumsal sözleşme vardır: Yemek yeme usulü, babasına saygı, elbisesini temiz tutma gibi temel insanî hususları anne öğretir; ondan ötesini yani köklü bir İslamî eğitimi ise baba verir.

Sorun, bugün için bu sözleşmedir. Çünkü günümüz gerçeğinde,

1. Şehir mekânlarının kendine özgü yapısı
2. Çalışma koşullarının zorluğu
3. İmansızlık-ahlaksızlık tehdidinin büyüklüğü

Bizlere bu kadar net bir işbölümü olanağı tanımamaktadır. Bu da ebeveyn arasında işin başında "Ben sorumlu değilim-sen sorumlusun"

Olumsuzluk durumunda, "Bana değil, sana çekmiş, dayısına değil/amcasına çekmiş/ amcasına değil, dayısına çekmiş", "Sen annelik yapmıyorsun-Sen babalık yapmıyorsun";

Olumlu durumda, "Terbiyesini sadece ben veriyorum, senin baktığın bile yok", "Benim aileme çekmiş, senin ailen ne ki" tartışmalarına yol açıyor.

Çocuk, ailenin güzelliği iken bu tartışmalarla bir fitne ve kargaşa nedeni oluyor. Nimet külfete dönüşüyor. Ailenin zarar görmesine yol açıyor.

Sorunun çözümüne karakter çekim noktasından başlayalım:

"Sana Çekmiş Bana Çekmiş" Tartışması Cahilcedir

19. yüzyılın çoğu Yahudi ırkçı Batılı psikologları, mutlak karakter çekim yasalarından söz etmişler; o günlere ait pek çok gerçekçi Batı roman ve hikâyesinde kişilerin karakteri hep ebeveynin ve soyun karakteriyle açıklanmış. Bu, birçok yönden yersizdir:

1. Bu bilgi, "Her çocuk, İslâm fitratı üzerine doğar. Sonra, anne-babası onu Hıristiyan, Yahudi veya Mecusi yapar." Hadis-i Şerifine aykırıdır.

Bilimsel bilgiler araştırmalar çoğaldıkça değişiyor. Bugünkü bilgilere göre, çocuğun bedensel özelliklerinde olduğu gibi karakterinde de soyun kısmen önemi vardır ama karakter asla tek başına ebeveynen biri ya da ikisiyle açıklanamaz. İkisinin de birkaç ata öncesi bugüne yansiyabilmekte ve bir karışım meydana getirebilmektedir.

Ayrıca bu yansıma, Yahudi Batılıların ırkçı söylemlerinde olduğu gibi kesinlikle çocuğun inanç ve amelini tümüyle belirleyecek kadar baskın değildir.

Bedensel benzerlik de karakter benzerliğini gerektirmez. "Burnu tıpkı senin burnun! Huyu da senin huyun!" iddiası ilmi temelden uzaktır. Şekil anneye, huy anne veya babanın on ata öncesine benzeyebilir.

2. Çocuğun inanç ve amelinin doğuştan ebeveynen birine ya da ikisine göre mutlak olarak şekillenmesi "cüz'i iradeyi" yok saymak anlamına gelir. Bu da kişileri inanç ve amellerinden sorumlu tutan ilahi adalete aykırıdır. (Allah'ın Kitabı ve Resulünün hadisiyle çatışan iddialar ileri sürmekten Allah'a sığınmalıyız.)

3. Karakterin kısmen etkilenmesi ne annenin ne de babanın elindedir. Bu, aile kurumunu ve akrabalık bağıını inşa eden Yüce Rabbimizin bir takdiridir; bunda bir kusur aramak cahilliktir ve Yahudilere özgü ırkçılığın ilk adımıdır. Farkında olmadan Yahudiler gibi düşünüp konuşmaktan, şeytanın oyununa gelmekten Allah'a sığınalım. Kim şeytana uyarırsa o, şüphesiz hüsrandır; kendini yıkar, ailesini haksız yere tahrip eder.

Çocuklarımızın İnanç ve Eylemlerinden Sorumluyuz

Allah'ın Resulü (S.A. V.) her ne söylemişse doğru söylemiştir. Fitrat temizdir; gerisinde ise soyumuzdan gelen değil, amelimiz etkilidir.

Soyla gelen kısmı karakterden kasıt huydur. Huy da tek başına ne kötü ne de iyidir. Hz. Ömer (ra)'in öfkesi cahiliye için kötü; İslam için hayırlı oldu. Açgözlülük gibi huylar bile hayırlı amele doymama şeklinde yönlendirilebilmektedir. Yani bazı asli huyları biz belirlemeyiz ama onları İlahî emirler doğrultusunda yönlendirebiliriz. O halde çocuklarımızın huylarından yaradılışından sorumlu değiliz; iyiye yönlendirilmesinden sorumluyuz.

Hepimiz, çocuklarımız için bir misal; bugünkü deyimle bir rol modeliyiz. Çocuğumuzun dili bozursa, bunda kendi sözlerimizde bir pay aramak durumundayız, eli harama uzanıyorsa bunda kendi amelemizde bir pay aramak durumundayız. Çocuğumuz, küfrediyorsa önce kendi ağızımıza bakalım, çocuğumuz yanlış bir tutumda bulunuyorsa televizyonda seyrettiklerimizi gözden geçirelim. Orada bulamazsak çocuklarımızı yanlarına gönderdiğimiz çocuklara verdiğimiz eğitim kurumlarına bakalım. Göreceğiz ki ya bizim sözüümüz çocuğumuzu bozmuş ya bizim yaptığımız ya bizim seyrettiğimiz ya sessiz kaldığımız ya ihmal ettiğimiz...

Bugün seferberlik günüdür. Hiçbirimiz, birbirimize vazife bırakamayız. Yanımızda biri ateşe düşse yabancı da olsa ona elimizi uzatmak durumundayız. Ya bizim çocuğumuz... Nasıl olur da onu birbirimize bırakabiliriz ya da nasıl olur da onun yanında onu ateşe götürecek davranışlarda bulunuruz, sözler söyleriz.

Çocuk eğitimi konusunda aile içi itaat, aile içi istişare, aile içi bilgilendirme, aile içi dayanışma hayatî öneme sahiptir. Bu hususlar daha önceki yazılarda açıklandı, hepsini dikkate almak zorundayız.

Çocuklarımızı ya bizim için ateş olacak ya da sadaka-ı cariyeye. Anne-baba olarak birbirimizin açığını doldurmak zorundayız. Neticede herkese Allah'ın huzurunda mükâfat kendi yaptığının karşılığı vardır. Ancak birbirimizin hakkını da ihmal etmemeliyiz. Riyaset görevini hakkıyla yapan bir babanın bu hakkını ihlal etmek, onun alanına girmek suçtur; annelik görevini hakkıyla yapan bir anneyi ihmal etme suçlamak suçtur. Herkes, Rabbinin huzurunda suçlarının hesabını verecektir. O'nun yüce huzuruna suçlu olarak çıkmamak için yorulmak, yorulmak, yorulmak zorundayız.

Rabbim, evlatları olmayanlara hayırlı evlat nasip eylesin; evlatlarından uzakta olanlara evlatlarına kavuşmayı nasip eylesin; bizi evlatlarımızı kendimiz için sadaka-ı cariyeye yapacağımız ameller üzerinde tutsun... Amin...

Aile Kurumunu Yıkan Hususlar-6

Boşanmak

“De ki: Benim namazım, ibadetim, hayatım ve ölümüm hep âlemlerin Rabbi Allah içindir.(Enam, 162)”

Ayet-i kerimde ifade edildiği üzere, mü'minlerin hayatları ve ölümleri Allah için olduğuna göre evlilikleri de boşanmaları da Allah içindir ve ilahi rızaya uygun olmalıdır.

Nikah kıyılırken amaç Allah ü Teala'nın helal ettiği ve Resulullah'ın “kendi sünneti olarak” ifade ettiği bir beraberlik oluşturmaktır.

Bu beraberlikle kadın ve erkek bir araya gelerek Rabbimizin dilediği yönde bir dünya kurar. Hz. Adem (as) babamız ve Hz. Havva annemiz gibi sonraki neslin bir çekirdeğini oluşturur. Evlenmek sadece bir helalden istifade etmek değildir; aynı zamanda bir görev üstlenmektir. Bu görev, evlenen kişilere

Birbirlerine karşı,

Birbirlerinin akrabalarına karşı

Çevrelerine karşı

Ümmete karşı

İnsanlığa karşı bazı sorumluluklar yükler.

Evlilik nasıl Allah rızası için ve Allah'ın emirlerine uygun olmalıysa boşanmak da Allah rızası için ve Allah'ın emirlerine uygun olmalıdır.

Evlenmek normal bir durumdur; ayrılmak ise anormal... Boşanmak, bir dayanamama, üstlenilen vazifeyi sürdürememe, sorumluluklarını terk etme hâlidir. Ayrılmanın, bir haneyi yıkmanın kabul edilebilir nedenleri olmalıdır.

Ayrılma isteğinde bulunan kadın veya erkek,

Ben, bu evi niye yıkıyorum?

Ben, bu evi yıksam hangi noktada Allah u Teala'nın rızasını kazanacağım, hangi sevaba ereceğim, hangi mükafatı kazanacağım?

Ben, bu haneyi dağıtırsam kime ne fayda dokunacak?

Ben, bu haneyi dağıtırsam kim ne zarar görecektir?

Sorularına cevap aramalı, bulunduğu cevapları gerekirse ehil insanlarla tartışmalıdır.

İslam, insanlığın yararını esas alır; bunun için evlenmeyi teşvik etmiştir. “Evlenin, çoğalın, zira Ben, kıyamet gününde sizin çokluğunuzla iftihar ederim.” diyor Resulullah (S. A. V.).

Evliliği sürdürme noktasında ise İslam orta yolu tercih eder; insanı çaresiz bırakmaz. Katolik Hıristiyanlığı gibi boşanmayı yasaklamaz. Ama Protestan Hıristiyanlık ve insanlığı köleleştirici Yahudiliğin koalisyonundan oluşan liberal düşünce gibi boşanmayı alelade bir yol haline de getirmez. Boşanmayı ancak zorunlu durumda başvurulacak bir hâl olarak görür.

Bir Hadis-i Şerif'te Resullah (S. A. V.), “Allah u Teala katında helallerin en sevimsizi boşanmaktır” buyurmaktadır.

Boşanma isteğinde bulunan “Ben, neden bu en sevimsiz hâle düşüyorum” diye kendisine sormalı, bu sevimsiz hale sürüklenişte kendi payına düşeni mutlaka bulmalıdır.

Ne yazık ki her programın, adeta, Allah (cc) nasıl istiyorsa biz tersini yapalım niyetiyle düzenlendiği modern dünyada evlilik neredeyse gereksiz görülür. Bir aile kurmak, fertler için bir ayrıntı, bir yük, bir iş bilmezlik, bir sıkıntıya girme gibi tasvir edilir.

Zayıf yanlarından istifade edilerek kadınlar geç yaşta evliliğe ve evlenince de en basit sorunda boşanmaya teşvik edilir. Boşanmayı başarmak kadın için büyüklüğünü, hak sahibi olduğunu ispat olarak anlatılır. Kadına adeta "Boşanmayı başarırsan insansın" denir.

Kadınların boşanması için ücretsiz boşanma danışmanlığı hatları kurulur, kimi yerlerde ücretsiz hukuk servisi yapılır. Aile yapısını dağıtan kadın için cazip gelebilecek bir hayat inşa edilir.

Boşanmak, aşırı varlıklı ve sorumluluk duyguları zayıflamış toplumların bir alışkanlığıdır. Ama günümüzde hayatlar birbirine karıştırılıyor ve o azınlığın hayat tarzı toplumun bütün kesimlerine dayatılıyor.

Geçmişte kimi dönemlerde Müslümanlar arasında boşanma isteği kimi sorumsuz erkekler için bir alışkanlık iken, minberlerde bu tür erkeklerin tavrı kınanırken bugün boşanma isteği bir kadın alışkanlığı hâline geldi.

Üstelik geleneksel toplumlarda kadın, boşanma isteğini istisnalar dışında açıktan ifade etmiyor; sadece erkeğinin evliliği sürdürme kararlılığını zorluyor, onu usandırma, bıktırma yoluna gidiyor. Sonuçta ya erkek kadına mahkum oluyor, adeta esarete sürükleniyor ya da erkek, buna razı olmayıp boşanma isteğinde bulunuyor.

Şuursuz kadın, evliliği bitme noktasına geldiğinde "Ben, boşanmayı istemedim ki?" diyor. Çünkü ne yaptığının farkında değildir. Modern propagandanın te'siri altına girmiştir. O propagandanın onu gerçekten daha güçlü bir kadın, erkeğe hükmedebilen bir kadın yapacağını sanmaktadır. Oysa o propagandayı yapanların amacı evlilik kurumunu bitirmektir. Ona bilmeyerek tabi olan kadın, evlilik kurumunu bitirmek üzere programlanmış kadındır. Her seferinde "Ben ne yaptım ki?" derken haklılığını değil, şuursuzluğunu ispatlar.

Hem başka toplumlara özgü bir hayatı kocaya dayatacağın, bize ait olmayan kalıpları getirip onu o kalıplara oturtmaya çalışacağını hem de "Ben, hiçbir zaman ayrılığı istemedim" veya "Ben, bu aileyi dağıtmak için ne yaptım ki?" diyeceğsin. Öğrenim düzeyi ne olursa olsun bu hâldeki kadın cehalet içindedir. Tutumlarının sonucunu düşünmeden davranmaktadır.

Doğru veya yanlış kararlarda kendisine tabi olan bir erkek...

Kendisine en üst düzeyde ekonomik koşullar hazırlamak için sürekli çalışan bir erkek...

Kendisi için anne babasına bakmayan bir erkek...

Kendisi uğruna akrabalık bağlarını koparmış bir erkek...

Bir tür satın alınmış bir erkek...

Kadın, bu istekte bulunurken farkında olarak veya farkında olmayarak yozlaşmış bir modernlik, çağdaşçılık peşindedir. Modern olma, çağdaş olma isteğindedir. Ama aynı kadına madem modern bir erkek istiyorsun, kocanın modern kocalar gibi savruk yaşamasını da ister misin, diye sorulsa muhtemelen irkilecek ve "Olur mu öyle şey?" diye tepki gösterecek; Müslüman erkek, Müslüman gibi yaşamalı, diyecektir.

İyi de kadın... Erkeğe hükmederken gavurca... Erkeğin hayat tarzına gelince Müslümanca...Bu nasıl çelişki?

Boşanma isteğinin pek çok istisna nedeni vardır. Bunlardan kimileri haklı gerekçelere de dayanmaktadır*. İstisnaları bir kenara bırakalım.

Erkeği boyun eğmeyle ayrılma isteği arasında bırakan kadın tutumunun çok önemli bir kısmı, "modern" ve aynı zamanda "çekirdek" aile programını benimsemeye dayanmaktadır. İslamî bir hayat tarzına tabi olan kadınlarla ilgili bir anket yapılacak olursa pek çoğunun evliliği kendileri ve eşleri için zorlaştıran tutumlarının altında "çekirdek aile" isteğinin yattığı görülecektir.**

Erkeğinden şikayetçi olan kadın, "Aslında kocamdan memnunum ama yakınları aramızı bozuyor" diyecek, farkında olmadan "akrabalık bağlarının bulunmadığı gayri İslamî bir topluma" duyduğu özeni ifade edecek.

Erkeğe de sorulduğunda erkek "Aslında memnunum ama anneme-babama bakmıyor; yakınlarımla olması gerektiği gibi ilgilenmiyor" diyecektir.

Sözler farklı kişilere ait olsa da aslında merkezde olan kadındır. Akrabalık bağına reddeden veya bu bağı getirdiği sorumluluğu taşınmaz bir yük olarak düşünen bir kadın...

Müslüman kadın... Hem bir İslam toplumu kurmaktan söz edecek hem de İslam toplumunun esası olan akrabalık bağına karşı savaşacak... Olacak şey mi?

Müslüman kadın... Hem Allah yolunda evlatlar yetiştirmekten dem vuracak hem de evladı anne-babasından koparacak... Mantığa sığar mı?

Müslüman kadın... Fedakârlıktan, Allah (cc) yolunda zahmete katlanmaktan söz edecek ama bizatihi kocasının kendilerine bakmakla sorumlu olduğu çoğu bir veya iki yaşlıya bakmayı ağır bir yük olarak görecektir? Onlara bakmayı modern toplumlarda olduğu gibi bir tür kölelik diye anlatacaktır.

Müslüman kadın... Kötü toplumlarda insan, yaşlanınca huzur evlerine mahkum olur diye üzülecek ama kendi ihtiyaçlarına huzur evlerine muhtaç olmaya sevk edecek bir hayatı dayatacaktır. Vicdana sığar mı?

Müslüman kadın... Salih ameli sadece Allah rızası için yapmaktan söz edecek. Ama yaşlı insanların yakınmalarını bile onlara hizmet etmemenin gerekçesi yapacak.

Müslüman kadın... İlahi emirlere uymaktan söz edecek. Ama kendisine bu noktalarda iyilik tavsiye eden, ilahi emirleri hatırlatan erkeğini "kendi duygularını sömürmekle" meşhur ifadeyle "dini kendisine karşı kullanmakla" suçlayacak.

Müslüman kadın... Kendisini mazlum sanırken farkında olmadan zalimin ta kendisi olacak...

Dehşet bir durum...

Müslüman kadın yeniden düşünmek hem de bin kez düşünmek zorundadır. Boşanmak çözüm değildir. Ama Müslüman erkeğin boşanmaktan kaçınmasını ona karşı bir silaha dönüştürmek hiç çözüm değildir. Müslüman erkeği, onurluca bir İslamî aile hayatından uzaklaşmaya zorlamak, gayri İslamî bir toplumun temellerini atmak için modernizmin bir kölesi, o propagandanın parasız bir neferi olarak çalışmaktır. Allah Allah deyip gayri İslamî olan, İslam'a karşı oluşturulan yeni dünya düzenine hizmet etmektir.

Bunun sonu dünyada hüsrân, ahirette hüsrândır; cehennem ateşidir.

Göz göre göre cehenneme yakıt taşımak... Cehenneme yakıt olmak...

Allah (cc) muhafaza buyursun...

*Müslüman kadın, kendisine gayri İslamî bir hayatı dayatan erkeğe sadece evliliği sürdürme adına tabi olamaz. Erkek, ondan Allah'ın emirlerine isyan etmeyi istiyorsa, çocuklarını gayri İslamî yetiştirmeye zorluyorsa Müslüman kadın buna direnmek durumundadır. Bunun uğruna boşanmayı göze almak durumundadır. Erkek, Allah'a isyanıyla kadın için ve çocuklar için bir yük olmuşsa Müslüman kadın bu yükten kurtulmayı bilmelidir. Bu konuda örfü fazlasıyla önemsemek de çok doğru değildir.

**"Çekirdek aile" denen modern zaman ailesi, Müslümanlar arasında neredeyse "istenen aile", "ideal aile" gibi algılanmak üzeredir. İslam'ın harem-selam ile ilgili hükümlerinin yanlış yorumlanmasının da yol açtığı bu algı, Müslümanları farkında olmadan modern aileye benzetmektedir. İslam'ın harem-selam hükümleri ile akrabalık bağlarını koparma arasında ince bir çizgi vardır. Ancak bu çizgi korunduğunda harem-selam hem mesut aileler oluşturur hem de akrabalık bağları kopmaz. "Bir karı-bir koca mutlu olur gideriz" tutumu bencilce bir tutumdur. Hiçbir bencilik, gerçek bir saadet sağlamaz.

EK 1

Çocuklarımıza Peygamberimizi Nasıl Anlatacağız?

Bir çocuk yetiştirmek bir kişilik, bir şahsiyet inşa etmektir. Bu bir tür mimaridir. Bu inşa, bu mimari, kimliğimize göre şekillenir.

Rabbimize şükürler olsun ki kimliğimizi biliyoruz. Biz Müslümanız. Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s)' nın ümmetindeniz.

Çocuk eğitiminde hedef çok önemli. Hedefimiz, Hz. Muhammed Mustafa'nın yolu üzerinde olan bir nesil yetiştirmektir.

Burada modelimiz, örnek nesildir, Resullullah'ın pâk ehli ve güzide sahabelerdir.

Hedef, sahabe nesli gibi bir nesil yetiştirmek, imanımızı kendimizden sonraki kuşaklara aktarmaktır.

Hedef, inancımızı, kendimizden sonra sahihsiz bırakmamaktır.

Hedef, kendimizden öncekilerden aldığımız büyük emaneti selametle gelecek nesillere aktarmaktır.

Meşhur bir söz vardır: "Hedefe varmayı niyet belirler." Niyette aranan ilk şart da samimiyettir, ihlastır.

İnsan, niyetinde samimiye Allah'ın izniyle hedefine ulaşır. Kendi kendimize soralım: Biz, çocuklarımızı sahabelere benzetmekte, çocuklarımızın yaşadıklarını sahabelerin yaşadıklarına ortak etme niyetinde samimi miyiz? Onların çektiği sıkıntılara, hissettikleri acılara razı mıyız?

Şimdi bir daha soralım, hedef belli, model belli, niyet samimiye bu hedefi gerçekleştirmek, bu yüksek insan modeline ulaşmak, bu samimiyeti kanıtlamak için ne yapacağız?

Çocuklarımıza Resullullah'ı tanıatacağız, çocuklarımızı Resullullah'la tanıştıracacağız. Onları, Haşir gününde Resullullah'ın bayrağı altında toplanacakları bir kimliğe kavuşturacağız. Ancak şunu biliyoruz ki Haşir gününde o bayrak altında toplanmak, bu dünyada Resullullah'ın bayrağı altında toplanmayı göze almakla mümkündür.

O halde, biz bu dünyada Resullullah'ın bayrağı altında toplanacak bir çocuk yetiştireceğiz. Hz. Ömer Efendimizin Müslüman olduğu gün Kabe'ye gidip tekbir almayı göze alan bir çocuk... İmanı uğruna Habeşistan'lara sürülmeye razı olan bir çocuk...

Bedir'de çok daha kalabalık ve çok daha donanımlı bir orduyla karşılaşmayı göze alan bir çocuk...

Uhud'da Resullullah'la birlikte Hz. Hamza, Hz. Musab Efendilerimiz üzerinde ağlayan bir çocuk...

Hendek soğuşunda nöbet tutan bir çocuk...

Tebuk sıcağında çölde yürümeye razı olan bir çocuk...

Huneyn gününde "Lebbeyke ya Resullullah" diyerek Hz. Abbas'ın çağrısına uyan bir çocuk...

Hz. Ebu Bekir Efendimizin irtidatla savaşına gönül rızasıyla katılan bir çocuk...

Bu noktada bir zaman problemi konuyor önümüze. "Bunca güçlü bir kişiliği yetiştirmeye başlamak için çocukluk erken bir yaş değil mi?" deniyor.

Hayır, tam zamanı... Çocuklarımızı 12 yaşına kadar Kur'an-ı Kerim eğitiminden alıkoyanlar, dostumuz değil, çocuklarımızın dostu değil... İnsan eğitimi insanın doğduğu gün başlar ve en kalıcı eğitim 0-6 yaş arasında verilir.

Bu ilk yaş döneminde insan hayatı bir tarla gibidir. Bu tarlaya ne ekerseniz gelecekte karşınıza o çıkar. Çocukluğu boş bırakırsanız, gençlik ve sonrası da boş kalır. Bugün bütün dünya, ana sınıf eğitimini önemsiyor. Ana sınıf eğitimini zorunlu hale getirenlerin çocuklarımızı neredeyse gençlik günlerine kadar Kur'an eğitiminden, siyer eğitiminden yoksun bırakmaya çalışmaları, onların İslam düşmanlığının, Resullullah düşmanlığının bir ürünüdür. Bu düşmanlığa ortak olmayalım, onların ateşine odun taşımayalım.

Çevremizdekilerden duyarız: "Ben, dün yaptıklarımı unutuyorum. Ama 6-7 yaşında yaşadıklarım bir bir aklımda." İnanın bu, bir tesadüf değil. Bu, Rabbimizin bizi böyle yaratmasının bir neticesidir.

Belki düşüncelerimiz değil, ama kişilik özelliklerimiz o bazılarımızın iftihar ettiği, bazılarımızın en zayıf anımda beni yakalayıp hataya düşürüyor dediği davranış tarzımızın temelleri daha o çağlarda atılıyor. Bugün biz, çocuklarımızın ömür boyu üzerinde olacakları davranış tarzını belirleyeceğiz, sorumluluğumuz büyük, yükümüz ağır.

Çocuklarımız için bu çok önemli dönemi ya boş bırakacağız, onları sokağa bırakacağız, inançlarımıza düşman olanların kirli emellerine terk edeceğiz, öz evladımızı kendi elimizle ateşe atacağız. Ya da bu dönemi Kur'an'la, siyerle doldurarak evlatlarımızı Resulullah'ın yolunda yetiştireceğiz, Resulullah'ın yolunda olanlara katacağız.

Önümüzde çifte yol var ya böyle gideceğiz ya öyle... Ya istikamet üzerine olacağız ya sapacağız...

Siyer eğitiminin yaş dönemini belirledikten sonra "Nasıl öğreteceğiz?" diye soruyoruz. Bu noktada bilmemiz gereken ilk şey, öğrettiklerimizin bir hikâye değil. Resulullah'ın hayatı olduğudur. Bizim ona dair öğreteceğimiz her şey işlevsel olmalı, hani duydukları her ayet sahabelerin hayatını değiştiriyordu ya bizim de Resulullah'a dair öğreteceğimiz her şey çocuğumuzun hayatına bir şey katmalı, çocuklarımızı değiştirmeli.

Siyer eğitimi konusunda iki tehlike var: Biri siyeri hiç öğretmemek, yeni nesilleri Resulullah'la tanıştırmamak, ikincisi haşa Resulullah'ı efsaneleştirmek... Onu bir melek kimliğine büründürüp içimizden çıkarmak... Rabbim, isteseydi Hz. Cebrail (as)'i aramıza indirebilirdi. Bu da bir yoldu; ama Rabbimiz böyle dilememiş. Bizim için içimizden bir Peygamber seçmiş.

Rabbimizin bizim gibi bir beşer olarak gönderdiği bir Peygamberi bizim kendi aramızdan çıkarmamız olur mu? Hani bazen öyle bir Peygamberden söz edilir ki çok sevilen, çok sayılan ama yolundan gidilemeyen bir insan... O, Rabbimizin bize gönderdiği Peygamber değildir. Bizim Peygamberimiz, her peygamber gibi mucize sahibi olsa da Mekke'nin Kureyş kabilesinden Muhammed bin Abdullah'tır, bizim gibi yer, bizim gibi içer. Bizim gibi sevinir, bizim gibi üzülür, hem acı çeker hem sıhhati hisseder.

O bir insanüstü varlık değildir, insanın ta kendisidir. Biz, görülmeyen bir varlığın değil, hanımları, çocukları, dostları olan bir Peygamberin izinden gidiyoruz. Onu çocuğumuza da böyle tanıtacağız. Rabbimiz, yüce kitabımızda,

"Andolsun ki, sizin için Allah'ın Resûl'ünde güzel bir örnek vardır.(Ahzab 21)" diye buyuruyor. Biz, Resulullah'ı örnek almak üzere tanıyoruz, O'nu örnek alsınlar diye çocuklarımıza tanıtacağız. Siyeri anlatırken bunu asla göz ardı etmeyeceğiz. Aksi halde Allah muhafaza Resulullah'ı bilen ama O'nun yolundan gitmeyen bir nesil yetiştirmiş olacağız.

Resulullah'ı anlatırken bilmemiz gereken ikinci esas, bütünlüktür. Resulullah'ın hayatının öncesinin(evvel) hayatı, hayatının kendisi (ortası) ve hayatının sonrası (ahir)hayatı. Bu üç hayat asla birbirinden ayrı düşünülemez. Bunlardan birinin eksik bırakılması bizi yanlışla düşürür.

Resulullah'ın hayatının öncesi hayatı, Peygamber kıssalarıdır. Rabbimizin dini bir bütündür ve bu bütün dinin adı İslam'dır. Bizim için Hz. Adem'den Hz. İsa(as)'a bütün Peygamberlerin hayatı bir hayat rehberidir, bir kaynaktır. O kıssalarda ortak tevhit mücadelesi vardır.

O halde biz çocuğumuza Peygamber kıssalarını öğreteceğiz ve inanın bu zor değil. Bir eğitim uzmanı arkadaşşıma "Çocuğunuza siyeri nasıl anlatıyorsunuz" diye sormuştum.

Bana "Çocukların hikâyelere en meraklı olduğu an uyku öncesidir. Uyku bir tür hayal alemidir ve çocuk o aleme hayal edeceği bir alemle gitmek ister. Ben de bunun fırsat biliyorum ve her gün ona anlayacağı kadar basitleştirmiş bir şekilde bir Peygamber kıssası anlattım. Bundan büyük bir zevk aldı. Şimdi o dakikalarda siyer anlatıyorum. Sonra sahabe hayatlarını anlatacağım" demişti.

Bunu biz de yapabiliriz?

Kıssaları anlattık. Ondan sonra kendi hayatını anlatacağız. O'nun Peygamber kardeşlerinin icra ettiklerinden, kendi icra ettiklerine geçeceğiz.

Resulullah'ın kendi hayatını da çocuklarımıza bir bütünlük içinde öğreteceğiz. Resulullah'ın en önemli özelliği O'nun birbirine aykırı görünen, asla bir araya gelmez denen insanî halleri bir arada yaşamasıdır.

O hem düzen ve intizamı kurmak üzere gelmiş hem de Mekke'deki batıl düzeni bozmuş. Liderler, iyi bir koca ve iyi bir aile reisi olamaz, derler. O, hem iyi bir koca iyi bir baba hem de düşmanlarının bile takdir edeceği kadar büyük ve en büyük liderdir.

O insanı sever, kendi bedenine ve dostlarının sıhhatine çok önem verir, bedenine kasıtlı olarak acı çektirmeyi haram sayar. Ama kendi bedeninin de dostlarının bedeninin de İslam uğruna en büyük acıları çekmesinde bir sakınca bulmaz. Rabbinin yolu acı çekmeyi gerektirdiğinde acıdan asla kaçmaz.

O insanın kendi hayatına zarar vermesini yasaklar. Ama söz konusu İslam olunca tehlike deyip hizmetten, mücadeleden uzak durmayı zelillik kabul eder.

Tüccar, iyi bir asker, halkı memnun eden bir devlet reisi olamaz, deniyor. O, hem iyi bir tüccar hem iyi bir asker hem de halkını memnun eden bir devlet reisidir.

O, kimsenin ayağına bir dikenin batmasını istemeyen bir insanseverdir; ama aynı zamanda hain (Beni Kurayza) Yahudilerinin akil baliğ erkeklerinin toplu halde katledilmesi hükmüne razı olmuştur.

Resulullah'ı Son Peygamber yapan bu özellikleri ihmal eder, onu tek yönlü anlatırsak bilelim ki bizim anlattığımız, Hz. Muhammed Mustafa (salavat) değildir, başka biridir, Resulullah'ı öğretiyoruz diyerek kendimizi ve çocuğumuzu aldatırız.

Kiminin anlattığı Peygamber sadece savaşan, eli hep kılıçlı biridir. O, bizim Peygamberimiz değildir.

Kimisi Peygamberimiz diye Hz. Musa (as)'nın sade öfke yanını kimisi de Peygamberimiz diye Hz. İsa (as)'ın sadece merhamet yanını anlatır.

Kiminin anlattığı Peygamber hiç savaşmaz, sürekli ibadet eder. O, Peygamberimiz değildir; kiminin anlattığı Peygamber daima kin kusar, onda sevginin zerresi yoktur. O, Peygamberimiz değildir. Kiminin anlattığı Peygamber hep sever, onda buğzun zerresi yoktur. O da Peygamberimiz değildir. Bizim Peygamberimizde bunların hepsi bir arada vardır. O'nu Son Peygamber yapan, O'nu Eşref-i Mahlukat yapan, O'nu her şeyin kendi yüzü suyu hürmetine yaratılacağı kadar yüce yapan bunların hepsinin onda bir arada olmasıdır.

Lütfen çocuğumuzu bu mükemmel buluşmadan; bu zıt yönlerin mükemmel uyumunu öğrenmekten yoksun bırakmayalım.

Resulullah'ın hayatından sonraki hayatı, O'nun Ehlibeyt'inin, güzide sahabelerinin ve O'nun varisleri olan öncü alimlerimizin yaşadıklarıdır. Biz, onları da öğrenmezsek ve çocuğumuza öğretmezsek Resulullah'ı eksik öğretmiş oluruz. Resulullah'ı eksik öğretmek adaletsizliktir, haksızlıktır, parçalamadır, acımasızlıktır.

Resullah'tan sonra bir Peygamber gelmeyecek. O'nun varisleri alimlerdir, yani onun hayatı onların amellerinde kendini göstermektedir. Onları görmek, onları tanımak insana Resullah'ı hatırlatır. Onları tanımak ve tanıtmak durumundayız.

Resulullah'ı anlatmada dikkate almamız gereken üçüncü esas, güncelliktir. Biz, sahabe nesli gibi bir nesil yetiştirmek istiyoruz. Ama bu sahabe nesli 1400 yıl öncesinin yaşam koşullarında olmayacak. Bu sahabe nesli bilgisayar kullanacak, uçağa binecek, uçak kullanacak.

Çocuğumuza Resulullah'ı anlatırken bunu her an akılda tutacağız. Bu çağı yaşamayacak, bu çağın insanına seslenmeyecek bir insan yetiştirmekten kaçınacağız. Şunu bileceğiz ki takva bu halktan kaçmak değil, bu halkın içinde kalıp kendini günahlardan muhafaza etmek ve bu halkı da muhafaza etmeye çalışmaktır.

Resulullah'ı anlatmada bilmemiz gereken beşinci esas, çocuk eğitiminde sevginin bilgidен daha üstün olduğudur. Çocuğumuz, Resulullah'ı bilgiyle tanıyacak ancak O'na sevgiyle bağlanacak.

Bilgi geçicidir, unutulur, bilgi değişkindir yanıldır, bilgi nankördür akla gelmez, ihmal eder.

Oysa sevgi (muhabbet) kalıcıdır, tektir, vefalıdır.

Der ki Ali Ulvi Kurucu,

"Ruhum sana âşık, sana hayrandır efendim

Bir ben değil âlem sana kurbandır efendim"

Çocuğumuz bunu diyebilmeli, Resulullah yolunda feda olmayı göze almalı.

Hz. Ömer Efendimiz, Şam civarına gelir. Hz. Bilal(ra) ile karşılaşır. Ey Bilal bize Resulullah zamanı gibi ezan oku der. Hz. Bilal (ra) okur ezanı ve sahabeler hüngür hüngür ağlar.

İşte Resulullah sevgisi, sahabeler gibi Resulullah için ağlayabilmektir.

Çocuğumuz Resulullah için ağlayabilmeli. O'nu O'nun üzerine ağlayacak kadar sevmeli, işte bir durumda o sevgi kalpte taht kurmuş olur ve bir daha hiçbir güç onu çocuklarımızın kalbinden sökemez.